

18.Yüzyıl - 19.Yüzyıl Felsefesi - 1

1. Kant'a göre duyular aracılığı ile deneyim sahibi olunan ve zihnin a priori formları ile bilinen fenomenal dünya bilginin konusu olan dünyadır. Ancak fenomenal dünyanın gerisinde ne tür bir gerçeklik olduğu asla bilinemez.

Bu açıklamada Kant, aşağıdakilerden hangisine dair bilginin imkansızlığını dile getirmektedir?

- A) Varlık
B) Metafizik
C) Duyu
D) Bilim
E) Deney

2. Kant bir kitabında metafizik için "bu bilim ki, başka her şeyde bilgisiz olan herkes, onda kesin bir yargıda bulunmaya cesaret ediyor, çünkü bu alanda gerçekten de, esaslı olanı boş laftan ayırt edecek kesin bir ölçü yoktur" der.

Bu açıklamada Kant metafiziğin hangi özelliğinden bahsetmektedir?

- A) Objektif bir bilgi dalıdır.
B) Nesnel bir ölçüt yoktur.
C) Sınırları iyi belirlenmiştir.
D) Evrensel bir ölçüte sahiptir.
E) Diğer bilgi dallarından bilimsel olmasıyla ayrılır.

3. Hegel'e göre her şey bir amaç doğrultusunda varlığa geldi. Bu amacı belirleyen geist'tir. Geist başlangıçta soyuttu ama kendini somut olan doğada gerçekleştirdi. Ama doğada geist kendine yabancılaştı. Soyut olan geist artık somuttu. Bu çelişkiden kurtulmak isteyen geist insan aklının ürünü olan devlette, kültürde kendini gerçekleştirerek kendini tanımış olur.

Bu parçada açıklanan süreç aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ifade edilir?

- A) Patristik
B) İroni
C) Skolastik
D) Diyalektik
E) Ödev ahlaki

4. Bir doktor hastasını hayata döndürmek için ameliyata girer. Bütün bilgisini ve becerisini kullanarak hastasını kurtarmak için uğraşır. Ama her zaman sonuç istenilen gibi olmaz. Ne kadar uğraşsa da hastasını kaybedebilir. İ.Kant' a göre bu doktorun yaptığı eylemler ahlaki olarak iyidir ve bu doktor iyi bir doktordur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Bizi mutlu eden eylemler iyidir.
B) Bize haz veren eylemler iyidir.
C) Fayda sağlayan eylem ahlaki bir eylemdir.
D) Eylemlerimizin temelinde ödev olmalıdır.
E) Yaratıcıya olan sevgimiz bizi iyi eyleme yöneltir.

5. Kant'a göre; "Bir satıcının deneyimsiz bir müşteriyi aldatmaması ödevde uygun bir eylemdir. Yoğun alışveriş yapılan bir dükkanda akıllı bir tüccar da böyle bir şey yapmaz; herkes için genel bir fiyat koyar. Öyle ki küçük bir çocuk bile herkes gibi oradan alışveriş yapabilir. Böylece insanlara dürüstçe hizmet edilmiş olur; ama bu, o tüccarın bunu ödevden dolayı ve dürüstlük ilkelerine dayandığı için yaptığına inanmamız için yetmez..."

Buna göre bir eylemin ödevde uygun olmasının ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Topluma hizmet etmesi
B) Özgürce yapılmış olması
C) Kişisel çıkarıya dayanması
D) Temelinde iyi niyetin bulunması
E) Diğer insanların araçsallaştırılmasına

6. Kant, "Bir doğa güzelliği güzel bir şeydir; sanat güzelliği ise bir şey hakkında güzel bir tasarımdır." der. (Kant, Yargı Yetisinin Eleştirisi)

Bu görüşüyle Kant aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Doğa güzelliğiyle sanatsal güzelliğin birbiriyle çeliştiğini
B) Sanatsal güzelliğin doğa güzelliğinin bir taklidi olduğunu
C) Doğada güzel olan bir şeyin sanatta da güzel olacağını
D) Hem doğadaki hem de sanattaki güzelin yaratıcı bir edimin ürünü olduğunu
E) Doğal güzelliğin var olan; sanat güzelliğinin ise oluşturulan bir şey olduğunu

18.Yüzyıl - 19.Yüzyıl Felsefesi - 1

7. Stuart Mill; en özgür toplum diye tabir edebileceğimiz toplumsal yapılarda bile istediğimiz gibi davranamayacağımızı ifade etmekte ve bundan yakınmaktadır. Ona göre istesek de istemesek de sonuçta hepimiz bize sorulmaksızın oluşturulmuş belli sınırlar içerisinde kendimizi bulduğumuz egemenliğin biçimlerine uygun biçimde davranmak zorunda kalırız. "Sıcak bir günde konuşmamı mayoyla yapmaya kalksaydım çok tatsız sonuçlarla karşılaşmıştım. Ya sahip olduğum kürsümü kaybeder ve yahut hastaneye kapatılırdım. Kendisi dostum olan psikiyatrist muhtemelen, benim ona ve topluma göre anormal düşüncelerimi iğnelerle düzeltmeye girişirdi. Bu aslında gerek toplumsal yapıda gerekse özgürlüğüyle övünen İsviçre Üniversitesi'nde bile böyledir."

Bu parçada eleştirilerek anlatılmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal adalet olmaksızın ideal düzen sağlanamaz
B) İdeal devlet düzeninin temelinde eşitlik yer almalıdır.
C) Birey ve devlet ilişkisinde esas olan bireyin özgürlüğü olmalıdır.
D) Düzenin sağlanması için hukukun üstünlüğünden vazgeçilebilir.
E) Egemenlik biçimlerinden en ideal olanı geleneksel egemenliktir.
8. Kant'a göre bir eylem; bir eğilimden ya da kişisel bir duygudan dolayı değil de, bir ödev bilincinden dolayı gerçekleşmişse ahlaki bir eylem olabilir. Buna göre bir kişi örneğin, bir yoksula kendi içindeki acıma duygusundan dolayı para vermişse bu eylem ahlaki değildir. Ancak aynı kişi, 'yoksullara yardım etmek gerekir.' diyen bir ödev bilinciyle yoksula para vermişse, o zaman bu kişinin eylemi ahlaki bir eylem olur.

Buna göre bir eylemin ahlaki değerini belirleyen temel ölçüt aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eylemin yöneldiği kişinin yoksul oluşu
B) Eyleme hangi ilkedan hareketle karar verildiği
C) Eylemin sonuçlarının fayda getirecek oluşu
D) Eylemin özgür tercihlerle gerçekleşip gerçekleşmediği
E) Eylemin toplumun beklentileri doğrultusunda gerçekleşmesi
9. Kant'a göre insanın ahlaki sayılabilmesi için eylemlerini hiçbir çıkar duygusuna bağlamaması gerekir. İnsan öyle davranmalıdır ki eylemin dayandığı ilke herkes için bir ilke olsun. Herkes eylemlerinde insanı bir araç değil amaç olarak görmelidir.

Buna göre Kant için ahlaki eylemin amacı nedir?

- A) Tanrının varlığına inanmak
B) İnsanı mutlu edecek şeyleri bulmak
C) Erdemli eylemler peşinde koşmak
D) Eylemleri karşılıksız ödev duygusu ile yapmak
E) Bilgilerin kaynağını evrensel ilkelere aramak

10. Hume'a göre nedensellik diye gördüğümüz şey bir olaydan sonra başka bir olayın gelmesidir. Bu iki olay arasında birinin neden diğerinin ise sonuç olduğunu ve aralarında nesnel, zorunlu bir bağ olduğunu bize bildiren bir izlenimimiz yoktur. Sadece olayların art ardalığını görmemizin bizde oluşturduğu psikolojik temelli bir alışkanlık vardır.

Buna göre nedensellik ilkesi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Aklın apriori bir kategorisidir.
B) Olaylar arasında bulunan nesnel bir bağıdır.
C) Sezgi ile elde edilen apaçık bir fikirdir.
D) Psikolojik temelli algısal bir yanılmadır.
E) Duyum ve izlenimlerin yarattığı deneyimlerle kazanılır.

11. W. James'e göre şeyler teorik birtakım anlamlarından dolayı doğru ya da gerçek değildir. Bunların gerçek hayatta bir uygulaması, olumlu bir etkisi olmalıdır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Şeylerin kendisi bilinemez.
B) Gerçek, akla uygun olandır.
C) Edinilen bilgi olgusallıkla örtüşüyorsa doğrudur.
D) Şeyler bilinç içeriği haline getirildiğinde özüne ulaşılabilir.
E) Şeylere dair bilgimizin doğruluk ölçütü, onun hayatımıza sağladığı yararadır.

12. Comte'a göre sadece olgular konu edilmeli, olguların arkasındaki ilk nedenler ya da özlerle uğraşılmamalıdır. Çünkü bu "öz" ve "ilk neden"ler gözlenemezler; onlar metafizik karakterlidirler. Bilimsel bilginin amacı gözlem ve deneyle olguların bilgisine ve bunlardan hareketle doğa yasalarına ulaşmak olmalıdır. Ancak bu tür bir bilgiyle gelecekteki olayları önceden bilmek ve düzenlemek mümkün olacaktır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Comte'un görüşleriyle çelişmektedir?

- A) Metafizik öğeler reddedilmelidir.
B) Bilmek önceden görebilmek içindir.
C) Olgular arasında değişmez ilişkiler vardır.
D) Doğru bilgilere ulaşmak, varlığın özünü kavramakla mümkündür.
E) Bilim duyumların bize sağladığı olgular arasındaki ilişkileri araştırmalıdır.

